

MR. W. A. MEES, GEBOREN TE ROTTERDAM
26 FEBRUARI 1859, ALDAAR OVERLEDEN
16 SEPTEMBER 1934

DOOR MR. M. BURGERHOUT

HET is voorzeker geen gemakkelijke taak een voor publicatie bestemd artikel te schrijven, gewijd aan de nagedachtenis van Mr. W. A. Mees.

Immers, zulk een artikel geldt een man van ongewone structuur: hoogstaand was hij als mensch; warm voelde hij als burger van land en stad; voorbeeldig arbeidde hij als firmant van R. Mees & Zoonen; toegewijd vervulde hij de talrijke functies, waartoe hij geroepen werd.

Daarbij komt, dat wie in een levensbeschrijving de figuur van Wijnand Mees gaat belichten, zooveel mogelijk moet afzien van loven en prijzen. Wie daartoe vervalt, gaat lijnrecht in tegen den geest, welke in hem geleefd heeft en doet alzoo iets wat Mees zelf zou hebben afgekeurd.

Ik spreek hier uit eigen ervaring. Toen hij geridderd was, zond ik hem een gelukwensch naar zijn vacantie-oord en ik deed daarbij uitkomen, dat ik, niet wijder denkende dan aan Spaarbank, Erasmiaansch Gymnasium en Doofstommen-instituut, de hem verleende Koninklijke onderscheiding zoo wèl-verdiend achtte. Vrijwel per omgaande ontving ik zijn vriendelijke dankbetuiging, maar daaraan toegevoegd de vermaning om het met hem „toch niet zoo erg te maken”.

Deze vermaning hoor ik als het ware ook in dit oogenblik tot mij komen. Zij remt, ja beheerscht mijn pen en ik wil hier dus, na een kort overzicht van zijn levensloop, slechts enkele eenvoudige beschouwingen laten volgen.

Wijnand Adriaan Mees werd geboren te Rotterdam op 26 Februari 1859. Hij doorliep in zijn geboortestad het oude Erasmiaansch Gymnasium, studeerde te Leiden en promoveerde aldaar den 11den Februari 1884 tot doctor in de rechtswetenschap op een proefschrift over Wisselverjaring.

In 1888 werd hij deelgenoot in de firma R. Mees & Zoonen, van welke vennootschap zijn vader Rudolf Mees des-

tijds de oudste firmant was. Tot aan zijn dood is Mr. W. A. Mees in het veelomvattende bedrijf van zijn firma werkzaam geweest.

Naast zijn firma is hij de stad zijner vaderen zijn gansche leven trouw gebleven. Gedurende 22 jaren, van 1897 tot 1919, is hij lid van den Gemeenteraad van Rotterdam geweest. Voorts was hij president-curator van het Erasmiaansch Gymnasium, commissaris van vele ondernemingen, bestuurslid van tal van vereenigingen, en gedurende eenige jaren voorzitter van den Leidschen Universiteitsraad.

Wijnand Adriaan Mees overleed in het zoo vele jaren door hem bewoonde huis „Maaslust” met den mooien, grooten tuin aan de Parklaan, Zondag 16 September 1934, op den dag na dien, waarop zijn echtgenoot Mevrouw A. J. Mees-Hudig mede aldaar ontslapen was.

Hoogstaand was hij als mensch.

Wie, die met Wijnand Mees in welke verhouding of in welk verband ook heeft samengeleefd, zal dit niet beamen?

Terstond bij de eerste kennismaking gevoelde men te staan tegenover een evenwichtig, rustig mensch, die kort en bondig, open en eerlijk zijn meening te kennen gaf; en, mocht samenwerking er toe leiden, dat men hem regelmatig ging ontmoeten en hem meer van nabij leerde kennen, dan zag men dien eersten indruk steeds meer verhelderen, dan wist men vast en zeker te doen te hebben met een man van eenvoud en trouw, die ontzaglijk veel deed niet voor zichzelf, maar voor anderen en die dit alles deed zonder eenige bijbedoeling uit een innerlijken drang om te steunen en te schragen.

De welsprekende bloedverwant, die het woord gevoerd heeft in den namiddag van 19 September, toen in de Kapel op Crooswijk de baar van Wijnand Mees en de baar van zijn echtgenoot waren nedergezet, en uit wiens rede ik straks nog meer hoop te mogen citeeren, heeft zoo treffend gezegd: „Merkwaardig die hang naar het belangelooze bij een man, die heel zijn leven in het bedrijfsleven is geweest, die daar de plaats heeft ingenomen, die wij allen kennen, terwijl dat bedrijfsleven toch juist heet te leven uit de sfeer

van het belang." Ja, die karakter-eigenschap was zeer zeker merkwaardig, maar juist om het merkwaardige was zij naar mijn gevoelen des te meer sympathiek.

Het was enkele maanden voor zijn dood, dat Wijnand Mees, die toen nog was de robuste figuur met de oogenschijnlijk zoo krachtige gezondheid, in een intiem familiesamenzijn, hem aangeboden naar aanleiding van zijn 75sten verjaardag, de hoop uitsprak, dat hij nog niet uit het aardse leven zou behoeven te scheiden. En hij gaf daarbij aan, waarom die hoop hem vervulde. In de eerste plaats was het zijn vurige wensch zijn aan het ziekbed gebonden vrouw te mogen blijven verzorgen; in de tweede plaats was het hem een lust te verkeerén in den kring van zijn familie, en in de derde plaats zou hij zoo gaarne het oogenblik beleven, waarop zou zijn gebleken, dat de economische tragedie, welke zich afspeelt in bijna alle landen van den aardbol, niet had geleid tot de algeheele vernietiging van al wat opgebouwd was, maar tot den terugkeer van rust en evenwicht in de zoovele jaren geschokte en geteisterde wereld.

Dit drievoudig motief kenmerkte zijn persoonlijkheid. En wel opmerkelijk is, hoe sterk bij hem vooropstond de verzorging van zijn vrouw. Als een draad heeft het nakomen van de plichten, welke hij zich te dien aanzien had opgelegd, door zijn leven geloopt, als een onbreekbare draad, die zijn begin had genomen in zijn natuurlijke goedheid en rechtschapenheid, die nimmer kans liep te worden losgelaten, die hem leidde tot de taak, welke bij hem vóór alle andere ging, en waarlangs hij schreed naar wat voor hem het hoogste geluk zijns levens was.

Warm voelde hij als burger van land en stad.

Mees was een goed vaderlander; hij toonde dit door niet alleen zijn belangstelling maar ook zijn daadwerkelijken steun te geven aan vele ondernemingen en vereenigingen met nationaal doel en van nationale beteekenis op verschillend gebied. Dat het vele, door hem in deze richting gedaan, groote waarde had en dat dit erkend werd door de regeering des lands, is gebleken uit zijn benoeming tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Maar bovenal was Mr. W. A. Mees een voortreffelijk burger van Rotterdam. In een raadslidmaatschap van 22 jaren (12 Juli 1897–2 September 1919) heeft hij de publieke zaak gediend. Niet door bij elke gelegenheid te spreken, maar door de innerlijke waarde van hetgeen hij, wanneer hij sprak, op den voorgrond bracht, was hij in den Raad een afgevaardigde der burgerij in haar geheel, naar wien geluisterd werd, wiens stem gezag had. En meer nog dan in de openbare zittingen van den Gemeenteraad deed zijn invloed zich binnenskamers gelden in de commissie voor de Financiën, in die voor de Ziekenhuizen en in die voor den Raadhuisbouw.

Buitendien deed hij zich kennen als een van de beste burgers van Rotterdam door de wijze, waarop hij zijn krachten gaf aan velerlei Rotterdamsche instellingen zoowel op het gebied van handel, scheepvaart en nijverheid als op het terrein van spaarwezen, philanthropie, ziekenverpleging, armenzorg, onderwijs en volkshuisvesting. Ruim was het veld van zijn arbeid; groot was het nut van zijn werken. „Waar hij werkte, was hij een steunpilaar” – zoo werd aan zijn baar door Rotterdam's Burgemeester verklaard – „door het heengaan van Mr. W. A. Mees is Rotterdam armer geworden”.

Voorbeeldig arbeidde hij als firmant van R. Mees & Zoonen.

Het komt mij voor, dat ik mij in hooge mate aan onbescheidenheid zou schuldig maken, zoo ik niet den spreker van 19 September – immers zelf deelgenoot in R. Mees & Zoonen – hier aan het woord zou laten. Zijn juist getroffen teekening mag ik wel met instemming begroeten; haar aanvullen, laat staan verbeteren kan ik zeer zeker niet.

Ik veroorloof mij dus te dezer plaatse de gevoelvolle woorden van Mr. R. Mees volledig over te nemen:

„Ik mag nog wel een enkel woord zeggen over „het kantoor”, dat voor oom Wijnand zooveel beteekend heeft en waarvoor hij zooveel beteekend heeft.

Hij hoorde thuis in een familiezaak. Ook in een zaak een traditie te hebben, en dan een traditie, die aansloot bij familietrekken, paste bij zijn aard.

Daarnaast gaven zijn rustig oordeel, zijn evenwichtige natuur en zijn betrouwbaarheid hem bijzondere kwaliteiten voor het bankiersbedrijf.

De raad van Horatius, om in moeilijke tijden rustig te blijven van geest, paste geheel bij zijn mentaliteit. *Aequam memento rebus in arduis servare mentem*. Hoe rustig stond hij niet tegenover de zorgen van oorlog en crisis. Hoe goed herinneren wij ons zijn volslagen kalmte bij de Spaarbank-run. En in tijden van voorspoed was hij voorzichtig, dikwijls pessimist, eigenschappen, die dikwijls aan die andere aansluiten.

Deze geesteshouding droeg er toe bij, dat er van Wijnand Mees een groot gevoel van veiligheid uitging, naar buiten, maar ook onder zijn deelgenooten, en ook onder het personeel.

Daarbij toonde hij in zijn werk een groote plichtmatigheid. Is hij in zijn leven ooit ergens te laat gekomen? Eerder nog kwam hij te vroeg.

Zijn kracht in zijn dagelijksch werk lag in zijn nuchter, helder oordeel, in zijn groote objectiviteit.

En deze eigenschappen kwamen voort uit zijn geheele karakter, want dat karakter had een sterke hang naar het belangelooze. Nooit drong hij zijn eigen meening op. Hij schikte zich gemakkelijk in wat hem per slot van zaken het beste leek. Het kon hem niet schelen „zijn zin” te krijgen. Hij kòn objectief oordeelen, omdat zijn wenschen zijn oordeel niet beïnvloedden.

Ieder weet welk een waarde deze eigenschappen in het praktische leven hebben, en hoe zij het leven opheffen”.

In het voorafgegaane overzicht van zijn levensloop is aangestipt en het is later nog eens herhaald, dat Mr. W. A. Mees vele functies had, waaraan hij naast zijn werkzaamheden in de firma R. Mees & Zoonen zijn zorgen wijdde.

In een van die functies – het penningmeesterschap van de Spaarbank te Rotterdam, vertrouwenspost van de eerste orde – liep zijn pad met het mijne samen, en ik zou dus bevoegd zijn hier te gewagen, hoe na aan het hart hem deze nuttige instelling lag en hoe voortreffelijk hij lange jaren hare belangen heeft voorgestaan en behartigd.

Maar ik wil daarover niet uitweiden. Want ik weet, dat hem eveneens lief waren vele andere nuttige instellingen, vereenigingen en ondernemingen, voor welke alle hij eveneens ten allen tijde bereid was zijn geestkracht en zijn werkkraft beschikbaar te stellen.

In geen van deze corporaties heb ik behoord tot de medewerkers van Mr. W. A. Mees en ik mis dus te dien aanzien bevoegdheid tot spreken.

Daarom acht ik het beter – en stellig ook in den geest van den soberen, bescheiden zakenman, die deze veelzijdige werker was – de regelen, welke mij als voorzitter van commissarissen der Spaarbank zoo gemakkelijk uit de pen zouden vloeien, ongeschreven te laten.

Een ieder, die Wijnand Mees ook maar even gekend heeft, zal toch wel bevroeden, hoe hij zich hier en daar en overal, waar hij iets op zich nam, met hart en ziel aan zijn taak gegeven heeft, en hoeveel forsche stuwkracht en welk een welbewuste, maar door en door verstandige leiding van hem zijn uitgegaan.

Op het stille kerkhof Oud-Kralingen ligt een grafsteen, waarin gebeiteld staat: „Zijn waarde blonk door den eenvoud heen”.

Deze woorden komen mij telkens opnieuw voor den geest, wanneer ik terugdenk aan Wijnand Mees; zij blijven mij ook nu voor oogen staan, nu ik deze beschouwingen afsluit.

Wijnand Mees was van hoogen eenvoud, maar hoever zijn eenvoud ook ging, deze beminnelijke eigenschap heeft niet kunnen omsluieren, hoe hoogstaand zijn persoonlijkheid, hoe gaaf zijn karakter was.

Zijn waarde blonk door den eenvoud heen en zoo is het, dat van het oogenblik af, waarop hij is heengegaan, in breedten kring binnen deze stad en daarbuiten gevoeld wordt, hoeveel zijn medemenschen in Wijnand Adriaan Mees verloren hebben.

Rotterdam, Kerstmis 1934.

24. DE HILLEGONDA-KERK UIT HET ZUID-WESTEN GEZIEN.